

[...] A pormacsák kéjesen nyújtózkodtak. Szerették a feledésbe merült árnyakat.”

Szántai Jánost költőként tartotta számon a „szakma” eleddig, annak ellenére, hogy kisprózája korábban is előbújt a versek közül. Ugyanúgy, ahogy a novellák közé belopja magát a líra (meghal ugyan ott, s ez apró malőr). Első novelláskötete jól szerkesztett, néhol stilizált, másutt vulgarizált munka neked, nekem, vaddisznóbőrbe vagy őzkosztümbbe bújva, Óperenciás-tengeren innen és túl, történetek előtt, után s legfőként közben. Az „Ismert Író” pedig vállára kapja egy angyal... Aki nem cipeli már a kaszáját.

GÁSZ BOGLÁRKA

(Erdélyi Híradó Kiadó – Fialat Írók Szövetsége, Kolozsvár-Budapest, 2005, 138 oldal, 1800 Ft)

DARVASI LÁSZLÓ:

A világ legboldogabb zenekara

„Lehet ám az élet célja az is, hogy szeressünk, de soha ne értsük meg, miért.” Az idézett mondat Darvasi László legújabb kötetének hátsó borítóján olvasható, így aforizmaszerűen kiemelve pedig arra enged következtetni, hogy a kezünkben tartott

könyv a szeretetről fog szólni, és ez tulajdonképpen igaz, még akkor is, ha néha úgy tűnik, hogy éppen ellenkezőleg. A látszólagos ellentmondások, belső feszültségek Darvasi írásművészetének fontos eszközei, s ez ennek a gyűjteménynek már a címéből is szinte azonnal érezhető. Azért csak szinte, mert előbb végére kell járnunk annak a kis zavarunknak, amit a cím első olvasásakor érzünk. *A világ legboldogabb zenekara* – valahogy nem erre emlékszünk, de a tartalomjegyzékbe pillantva meg is van a megoldás: *A világ legszomorúbb zenekara*. Ez volt *A veinhageni rózsabokrok* egyik emlékezetes elbeszélése.

A boldogság és a szomorúság történetei olvashatók tehát a kortárs magyar kispróza egyik legjellegzetesebb alkotójának válogatáskötetében, melynek kiadása már meglehetősen időszerű volt. Időszerű, több okból is: egyrészt mert Darvasi életműve forduloponthez ért, amit a közelmúlt díjai is bizonyítanak, másrészt pedig mert a ma már nem kapható első négy novelláskötet ismét nagyobb érdeklődésre tarthat számot, az új regény részleteinek folyóiratbeli megjelenésével egy időben.

Különösen érdekes, hogy az elbeszélések nincsenek sem időrendi, sem kötetek szerinti rendbe szerkesztve, hanem látszólag tetszőleges sorrendben szerepelnek. Azon természetesen hosszasan el lehetne vitázni, hogy ez mennyiben következik magukból az írásokból, vagy mennyiben önkényes

szerkesztői eljárás, de ha valaki végigolvassa a kötetet, rájön, hogy milyen felesleges is ez a kérdés. Darvasi eddigi életművének szinte minden szövege egy folyamatos párbeszéd mozaikdarabkáinak tűnik, a korai írások pedig így, egymás mellé helyezve, egy kötetben belül is képesek ugyanezt a nagyobb diskurzust hatásosan érzékeltetni.

„Szent Pál apostol napjának ragyogó délutánján, olyan fényes és

mozdulatlan kora délutánon, amikor talán a világ végéig is ellátunk, lehánytam a város büszkeségét, a veinhageni rózsabokrokat.” Így kezdődik a könyv első novellája, s talán már ez az idézet is egyértelműen megmutatja, hogy milyen az a közeg, amelyről Darvasi elbeszélései szólnak, amelyben irrealitása, illetve hol misztikus, hol „csak kicsit más” történelmi díszletei ellenére is végig valamiféle otthonosság-érzéssel mozognak, és képtelenek vagyunk legyőzni a gyanúnkat, hogy ezek az írások – ahogy a fülszöveg mondja – „annak a világnak a kitapintható lenyomatai, amelyben létezzük”. Szövegei folyamatosan a végleteket keresik, a legalapvetőbb emberi problémákkal néznek szembe. *A világ legszomorúbb zenekara*-nak egy pontosan meg nem határozott vidék különös kisvárosában zajlik a cselekménye. Gabriel, a kövér idegen megjelenése nagy vál-

tozásokat sejtet, felébreszti a helyiek reményeit egy saját zenekar iránt, ami pedig legfőbb vágyuk. Ám ahelyett, hogy ezt megszerveznék, állatkereskedést nyit. Az események inentől kezdve elszabadulnak, forradalom tör ki, mely inkább politikai gyilkosságoktól szennyes puccsnak látszik, vagy még inkább „egyszerű” káosz. Ennek esik áldozatul a polgármester, Kern József és maga Gabriel is, akinek azonban boltjába

betörve a tömeg kénytelen szembesülni a hihetetlenel: „az elől tolavók is megpillanthatták a csillogó fekete gyerekfrakkba öltöztetett cerkófmajmocskát, amely egy emelvényen üldögélt. Egyik mancsában banánt tartott, másikkban pedig egy fényes karmesterpalcát, s mintha mosolygott volna. [...] Az izzadsággal és sárral összekent kántor suttopta először. Te jó isten, a zenekar!”

Darvasi László válogatáskötete olyan korai novellákat tartalmaz, amelyek feltétlenül érdemesek az újraolvasásra, s ezzel a kötettel valószínűleg az életművön belül is új, kiemelt helyre kerülnek, így pedig, nem mellesleg, arra is hivatottak, hogy szerzőjük helyzetét tovább erősítsék a kortárs kánonban.

KRUSOVSZKY DÉNES

(Magvető Kiadó, Budapest, 2005, 376 oldal, 2490 Ft)